

Historia valenciana

Guerra de la Germania de Valencia

La "Colecció Tyrin" ha publicat el seu segon volum. Hi conté la "Relació de les coses de la Germania de la Ciutat e Regne de Valencia", ordenada per Miquel Garcia, notari, que vixqué els fets i els relata apassionadament, parcialment. Vixqué els fets; els patí, sembla des lloc dels cavallers, dels rics, dels nobles i no des del cantó, dels menestrals, dels pobres, dels agermanats. Aquestos es revoltaren prenent per excusa un fet que en trenca-va un altre, ja tradicional: Un caputxer havia parat botiga en la plaça de Santa Caterina sense haver estat examinat, tal com s'era ordenat pel gremi.

I la protesta es la revolució. I comença la revolució agermanant-se els menestrals, demanant justícia i assaltant i cremant No sols s'apoderen de Valencia llançant de la ciutat tots els cavallers i els Oficials Reials, i el Virrey don Diego Hurtado de Mendoza, sinó que s'apoderaren de quasi bé tot el País Valencià. Els caps de la revolució, la qual tenia tot el caràcter d'un moviment social, anaren morint a poc a poc: Joan Lloréns, Vicent Peris, el personatge desconegut anomenat L' Encobert, Guillem Sorolla i altres, que son els herois de la Germania.

Micer Miquel Garcia, notari de l'època, reporta minuciosament els alts i baixos de la lluita del poble contra els poderosos, i diu dels agermanats prenent partit: lladres, lladres traidors, heretges, besties, mala gent, mal-ait Poble, que tenien el plaer de fer mal... Comprenem els dictoris posat que un home enemic natural de la Germania.

Peró posat a registrar fets i a qualificar-los veem com el Notari ens parla del grans càstigs que el poder reial, els nobles, els cavallers, els rics imposaren, no sols als agermanats venents, ans al poble tot, després de la mort de Sorolla, càstigs i injustícies, adquisició en propietat de terres per pocs diners, innoble revenja portada a cap aprofitant els estralls de la revolució, de les pestes que hi hagueren, causa de la fam que havia aleshores al nostre País.

La Germania que havia comen-

cat en 1519, acaba en 1524; però volem remarcar ací que en 1529 encara havia força agermanats puix que el poble estava indignat perquè els nobles no feren justícia, sinó que amb aquesta paraula a la boca feen diners amb males arts. I els nobles es venjaren sentenciant presos, i els notaris Lava, Gisbert i Maiques per si havien tingut algun contacte amb el poble revolt, penyoraren fortament apotecaris, mercaders, notaris, llauradors, prova que al costat del poble estaven altres persones no menestrals; els Barons penyoraren els seus vassalls. Unitjançant l'entrega de fortes sumes, el rei vengué als rics, qui les compraven, terres i, a més, les persones que habitaven aquelles terres "a tots arreu, així als que eren estats feels, com als agermanats". I posem esment en aquesta declaració, feta no obstant el partidisme de l'historiador: "Empero no pogueren ni l'Emperador, ni els Barons fer mudar la voluntad al Poble, perquè més agermanats estaven en lo cor, après d'estos castics, que no abans". Es el resultat natural de la injustícia contumaç.

Com es veu, la lectura del document del qual es parla, és ben interessant. Inèdit fins ara aquest manuscrit, i desconegut dels historiadors, l'amic Ferrer Verger, director de la "Colecció Tyrin", ha fet un gran bé als estudiosos posant a llur abast un document fill d'una ploma que vejé, pels seus propis ulls, la sangonosa i desgraciada lluita dels agermanats valencians.

Peró aquesta gràcia l'ha feta possible l'erudit Sr. Josep Osset Merle, transcriptor del manuscrit i prologuista del volum, qui amb la paciència dita benedictina necessària ha copiat el manuscrit existent a la Universitat de Valencia.

Si l'amic, malaurat i plorat, En Francesc Almarçhe vixqués ara, com faria tremolar de goig aquest llibre entre les seues mans passat per la impremta per la fervor valencianista d'unes poques persones, totes elles bones amigues de l'historiador desaparegut!

CARLES SALVADOR

